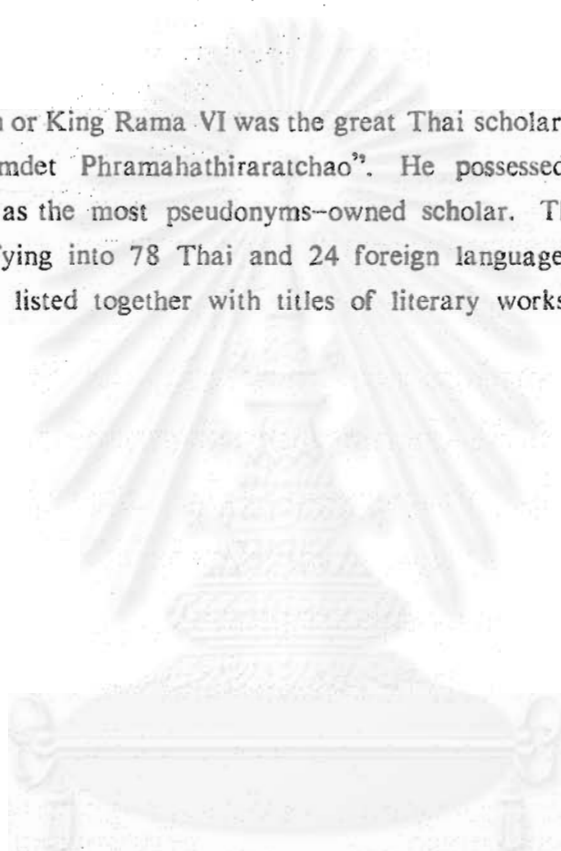


Abstract

King Vajiravudh the Great and His Great Numbers of Pseudonyms

Narumon Charoenphao

King Vajiravudh or King Rama VI was the great Thai scholar who thereby was unanimously bestowed the title of "Somdet Phramahathiratchao". He possessed more than 100 pseudonyms which could be regarded as the most pseudonyms-owned scholar. This article attempts to compile his pseudonyms by classifying into 78 Thai and 24 foreign languages, altogether 102 pseudonyms. All these pseudonyms are listed together with titles of literary works used with each pseudonym.



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กษัตริย์นักปราชญ์ผู้ทรงใช้พระนามแฝงมากที่สุด

นฤมล เจริญเฟ้า*

เมื่อเอ่ยถึงกษัตริย์ผู้ทรงเป็นนักปราชญ์ของไทยเรา หลายคนเป็นต้องรำลึกถึงพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราวุธพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระผู้ทรงพระปรีชาสามารถอย่างล้ำเลิศแห่งวงวรรณกรรมจนได้รับพระสมัญญานามว่า “สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า” แต่นอกเหนือจากพระนามดังกล่าวนี้แล้ว พระองค์ยังทรงมีพระนามที่ทรงใช้เป็นพระนามแฝงอีกมากกว่า 100 พระนามด้วยกัน ซึ่งจัดได้ว่าทรงเป็นปราชญ์ที่ใช้นามแฝงมากที่สุดก็ว่าได้ ซึ่งการที่ทรงมีพระนามแฝงมากเช่นนี้ ก็เป็นเพราะทรงโปรดที่จะใช้พระนามแฝง และได้ทรงใช้พระนามแฝงเหล่านั้นกับงานพระราชนิพนธ์ต่าง ๆ รวมทั้งทรงใช้ในกิจการต่าง ๆ ที่ทรงเกี่ยวข้องด้วย เช่น ทรงใช้พระนามแฝงว่า นายราม ณ กรุงเทพ เมื่อจะทรงเป็นนาคกรผู้หนึ่งของอุลิตธานี เป็นต้น

นอกจากนี้ สาเหตุของการที่ทรงใช้พระนามแฝงในกิจการต่าง ๆ ก็ยังมีผู้สันนิษฐานกันอีกด้วยว่าทรงมีพระราชประสงค์ที่จะเสนอความคิดเห็น ในทางก่อให้เกิดสารัตถประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม อย่างไรก็ตาม ในฐานะที่ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ในยุคของการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช พระบรมราชโองการใดก็ตามที่ได้ทรงวินิจฉัยออกมาทั้งสิ้นนั้น จำเป็นที่ทุกคนจะต้องถือเสมือนเป็นตบตบกฎหมาย ซึ่งจะไม่มีใครสามารถกราบบังคมทูลคัดค้านได้ ซึ่งความเป็นจริงดังกล่าวนี้ก็ขัดกับพระราชประสงค์ ในอันที่จะทรงวางรากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ชาวไทย ดังนั้นจึงทรงใช้พระนามแฝงเพื่อที่จะทรงสามารถเสนอพระราชดำริ หรือพระราชวินิจฉัยในฐานะของบุคคลทั่วไปได้

จากการรวบรวมพระนามแฝงของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโดย นางอุสาศ์ มากันต์ ซึ่งคณะอนุกรรมการรวบรวมและค้นคว้าเกี่ยวกับพระราชนิพนธ์ ฯลฯ ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นผู้จัดพิมพ์ สามารถประมวลพระนามแฝงได้ทั้งสิ้น 102 พระนาม โดยเป็นพระนามภาษาไทย 78 พระนาม และเป็นภาษาต่างประเทศอีก 24 พระนาม ดังต่อไปนี้

พระนามแฝงและตัวอย่างที่ทรงใช้

1. แก้ว ณ อยุรยา

ผู้แสดงละครเรื่อง “เสือเผ่น” และ “หาเมียให้ผัว”

2. โกวีเชีย

ผู้เขียนบทละครล้อเลียนเรื่อง “ถึงจักรกฤษณ์” ตำนานที่ 1

* นฤมล เจริญเฟ้า อ.บ. (บรรณารักษศาสตร์), M.L.S. (University of Pittsburgh) บรรณารักษงานบริการสังคมที่พิเศษ หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. กอแคง ผู้เขียนบทความ เรื่อง "คติอีกฝ่ายหนึ่ง"
4. กอยุโรป ผู้เขียนบทความ เรื่อง "ทาสแห่งอิสรภาพ" ละครที่เล่นเมื่อวันเสาร์
5. ความเห็นเอกชน ผู้เขียนบทความ เรื่อง "เปลี่ยนประเพณีการเลือกคู่ของเจ้านายอังกฤษ"
6. จุฬสมิต ผู้เขียนบทความ เรื่อง "รับอาสา" และคำคม "เก็บเด็กผสมน้อยใน
กุติตสมิต"
7. เจ้าเงาะ ผู้เขียนบทละครล้อเลียน เรื่อง "จักรกฤษณ์" ส่วนวันที่ 2
8. ท่านราม กือนายราม ณ กรุงเทพ ฯ ในกุติตธานี
9. ไทยศรีวิไล ผู้เขียนบทความ เรื่อง "เปรียบเทียบสกุลกับชื่อแซ่"
10. ไทยอีกคนหนึ่ง ผู้เขียนบทความ เรื่อง "ไม่เห็นชอบด้วย"
11. น.พ.ส. ผู้เขียนบทความ เรื่อง "นักฟุตบอลแสดงความกล้าหาญ"
12. น.ภ. ผู้เขียนบทความ เรื่อง "บรรดาถ้อยคำที่ใช้ในภาษาของคน"
13. น.ร. ผู้เขียนบทความ เรื่อง "เด็กสมัยใหม่กับบุหรื"
14. น้อยลา ผู้เขียนนิทาน เรื่อง "สาวคำทำเหตุ"
15. นักเรียนเก่า ผู้เขียนบทความ "ศัพท์วิเคราะห์พริศพรากหรือพลัดพราก"
16. นักเรียนเก่าอีกคนหนึ่ง ผู้เขียนบทความ "พินิจและพินิจ"
17. นักเรียนคนหนึ่ง ผู้เขียนบทความ เรื่อง "สมอปิเภทก"
18. นักเรียนอีกคนหนึ่ง ผู้เขียนบทความ เรื่อง "ภุมขและวงสวรรค" บทความ "ภูเก็ทหรือภูเก็จ"
19. นายท.ป.ส. (นายกทวิบัญญัติสโมสร) ผู้เขียนบทละคร เรื่อง "ชิงนาง" และ "นิทานสโมสร"
20. นายกองใหญ่ ผู้เขียนเบ็ดเตล็ด เรื่อง "ข้อบังคับป้องกันความเกียจคร้านของสมาชิก-
เสือบ้า"
21. นายแก้ว ผู้เขียนสารคดี เรื่อง "จดหมายเหตุประพาสหัวเมืองบึงกษ ใต้ตั้งแต่
8 เม.ย.-31 พ.ค. ร.ศ 118"
22. นายแก้ว นายขวัญ ผู้เขียนนิทานชุด "นิทานทองอิน"
23. นายจรวัก ผู้เขียนบทความ เรื่อง "ชอบกลอยู่"
24. นายราม ณ กรุงเทพ นาคกรแห่งกุติตธานี ผู้เขียนบทความ เรื่อง "ใครเป็นขณะกุติตสมิต"
25. เหน็บฉัดไทยผู้หนึ่ง ผู้เขียนสารคดี เรื่อง "การจับกลางทะเล"
26. บรรณาธิการกุติตสมิต ผู้เขียนบทความ เรื่อง "ข้อความที่ลงในกุติตสมิต"
27. บรรณาธิการสมุทรสาร ผู้เขียนบทความ เรื่อง "ผู้ทำลายเรือผู้เสียน้ำ" และ "เสียทะเล"
28. บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทย ผู้เขียนบทความ เรื่อง "ความเห็นเรื่องรูดลาภ" และ
"กวรว่านด้วยวิจารณ์"
29. บรรณาธิการใหญ่แห่งกุติตสมิต เขียน "ตำนานกุติตสมิตฉบับพิเศษ 3 ม.ค. 2462"

30. โปรเฟสเซอร์โดมินิก ผู้แสดงการเล่นกลที่จิตรลดาสภาคาร 13 ก.ย. 2456
31. พระขรรค์เพชร ผู้เขียนบทละคร เรื่อง "เห็นแก่ลูก" และนิทาน เรื่อง "เที่ยวเมืองนรก"
32. พรานบุญ ผู้เขียนบทความ เรื่อง "วิธีเรียงกับข้าว"
33. พันตา ผู้เขียนบทความ เรื่อง "ฟิลิปโป้นักบัลเล่ต์"
34. พันแหลม ผู้เขียนบทความ เรื่อง "กรุงเทพฯ เข้าสงครามแล้ว" และนิทาน เรื่อง "นิทานทหารเรือ"
35. พาลี ผู้เขียนบทความ เรื่อง "วิธีเพาะพลเมืองให้เกิดเป็นคนมีสมอง"
36. ม.ว. ผู้เขียน "คำชี้แจงบทพากย์และเจรจาในชุดพิธีกรรมภนิยา"
37. ม.ว.ร. ผู้เขียนบทความ เรื่อง "แก่นิสัย"
38. มหาสมิต ผู้เขียนคำคม "เราขอชักชวน"
39. ร.จ. ผู้เขียนบทความ เรื่อง "แถลงการณ์ประเทศกรีซ" และ "ไม่เรียกว่า-
ตุลฉกฏ"
40. ร.ร. ผู้เขียน "ภาพออกกร้านงานฤดูหนาว"
41. ราม ผู้เขียนเบ็ดเตล็ด "ซ่อมทาดเล็ก กรมพิณพาทย์"
42. รามจิติ ผู้เขียนบทความ เรื่อง "คุณและโทษแห่งการมีคู"
นาครแห่งคติศรานี ผู้เขียน "เบ็ดเตล็ดในคติศรมย์"
43. ราม ณ กรุงเทพ ผู้เขียนบทความ เรื่อง "เสรีภาพแห่งทะเล"
44. ราม ปร. ผู้เขียนสารคดี "พระราชนิพนธ์ค่านำพิเศษ เรื่อง แสดงคุณานุคุณ"
45. ราม ร. เจ้าอาวาสวัดธรรมมาธิปไตย เขียนเทศนา "ศรাত্রพรตเทศนา"
46. รามราชมนี ผู้เขียนร้อยกรอง "รำพึงถึงพระร่วง"
47. รามวชิราวุธ ปร. ผู้เขียนสารคดี "พระราชนิพนธ์ค่านำละครเรีงรมย์ เรื่อง ตามใจท่าน"
48. รามวชิราวุธ ร. เขียนใน "ทวีปัญญาสโมส"
49. เลขานุการ ผู้เขียนบทละคร เรื่อง "ตึกแทน" และ "รวมเกียรติ ชุคของถนน"
50. ว.ป.ร. ผู้เขียนบทความ เรื่อง "พระราชวังสน"
51. วชิร ผู้เขียนบทความ เรื่อง "การสงคราม"
52. ว.ร. ผู้เขียน "ระเบียบความประพฤติเรียบร้อย"
53. วชิราวุธ ผู้เขียนร้อยกรอง "อวยพร 2459 วสันตศิลาฉันท"
54. วชิราวุธ ปร. ผู้เขียนบทความ เรื่อง "เครื่องหมายแห่งธงไตรรงค์"
55. วรณสมิต ผู้เขียน "โคลงสุภาพิต"
56. วรสมิต ผู้เขียนร้อยกรอง "ชมประทีปในงานเฉลิมพระชนมพรรษา 2461"
57. วิภาสมิต ผู้เขียน "ชวนหัว" ในคติศรมิตฉบับพิเศษ
58. วิริยะสมิต ผู้เขียนสารคดี เรื่อง "ตามเสด็จโคราช"
59. ศ. ธนัญชัย

60. ศรีธรรณูชัย ผู้เขียนสารคดี เรื่อง Elimination Journalism
61. ศรีอยุธยา ผู้เขียนบทละคร "เหล็ลแก"
62. ศารทูล ผู้เขียนร้อยกรอง เรื่อง "รำพึง" และ "เตือนใจไทย"
63. สภานายก ผู้เขียน "ระเบียบการวิวิธนาการละครพูด เรื่อง 'ต้อนรับลูก'"
64. สวัสดิศสมิต ผู้เขียนร้อยกรอง เรื่อง "แดงกรวย"
65. สุกรีพ ผู้เขียนบทความ เรื่อง "คอเรสปอนเดนซ์"
66. เสือเหลือง ผู้เขียนบทความ เรื่อง "ความเห็นของเสือป่ากรุงเทพฯ ผู้ 1"
67. โสถ ผู้เขียนบทความ เรื่อง "มูลเหตุของความเจริญ"
68. โสถสมิต ผู้เขียนบทความ เรื่อง "สัมผัสหรือสามผัส"
69. หนานแก้วเมืองบุรณ ผู้เขียนร้อยกรอง เรื่อง "ลิลิตพายัพ"
70. หนานลา ผู้เขียน "ข้อบังคับฟุตบอล" (แก้ไขใหม่)
71. หัตถชัย ผู้เขียนนิทานและบทชวนหัว เรื่อง "เหลวแหลก"
72. ใหญ่ นามในบทประพันธ์ บรรยายว่าใครเป็นบรรณาธิการคฤตสมิต
73. อ.พ. ผู้เขียนบทความ เรื่อง "แบบคนป่า" และ "ความประพฤติการุณกรรม"
74. อัญชัน ผู้เขียนร้อยกรอง เรื่อง "ความรู้เล็กๆ น้อยๆ" ในคฤตสมิต
75. อัครพาหุ ผู้เขียนบทความ เรื่อง "โคลนตมคัลลือ" และ "ความเข้าใจผิด"
76. อุบาทส ผู้เขียนบทความ เรื่อง "พระภิกษุไม่ควรดูฟุตบอล"
77. อุบาทสอีกคนหนึ่ง ผู้เขียนบทความ เรื่อง "พระภิกษุฟุตบอล"
78. เอกชน ผู้เขียนบทความ เรื่อง "การสักเครื่องหมาย"
79. Asavabahu ผู้เขียน เรื่อง "Siamese Art"
80. Baron V. d' Ayudhya อธิบดีพิธีการทูตในโครงการ "The New Republic"
81. Brother Carlton ผู้เขียน "Steamers Jetties"
82. C.H.T. ผู้เขียน เรื่อง "The Second ghost of Phra Kanong"
83. Carlton ผู้เขียน "Letters to the Butterflies"
84. Carlton H. Terris ผู้เขียนบทละคร เรื่อง "Evelyn" "The King's Command"
85. Count d' Ayudhya ประธานวุฒิสภาในโครงการ "The New Republic"
86. Dilton Marsh ผู้เขียนบทละคร เรื่อง "A Turn of Fortune's Wheel"
87. Yeneral Michael d' Ayudhya ประธานาธิบดีในโครงการ "The New Republic"
88. K. ผู้เขียน เรื่อง "ชาติสะลาฟกัมตตอน"
89. Khon Thai ผู้เขียน เรื่อง "The White Elephant" yarn
90. M.V. ผู้เขียนบทละคร เรื่อง "Plotters & Victims"
91. M. Virginus ผู้เขียนนวนิยาย เรื่อง "Frederich IV of Imaginatia"

92. Marcus Virginius	ผู้เขียนบทละคร เรื่อง "Lord Vermont V.C."
93. Oxonian	ผู้เขียน เรื่อง "Letters to the Editor"
94. Phra Khan Bejra	ผู้เขียนบทละครเรื่อง "The Shield"
95. R	ผู้เขียน "The Siamese Attitude Towards Europeans"
96. Sri Ayudhya	ผู้เขียนละคร เรื่อง "The Man in Khaki"
97. Sri Dhanonjai	ผู้เขียน เรื่อง "Eliministic Journalism"
98. T.M. Vanjohn	ผู้เขียนเรื่องสั้น "How Billy Strangway was Captured"
99. Tom Toby	ผู้เขียนบทละคร เรื่อง "Traitor"
100. V	ผู้เขียน เรื่อง "A Surprise Contribution"
101. V.R.	ผู้เขียนบทละคร เรื่อง "The Locusts" "Secret Memorandum"
102. Young Tommy	ผู้เขียนคำประพันธ์ เรื่อง "Jolly Jack"

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงใช้พระนามแฝงแต่ละพระนามสำหรับบทพระราชนิพนธ์และกิจการแต่ละประเภท ซึ่งพระนามแฝงที่ทรงใช้ในงานประเภทต่าง ๆ ได้แก่

1. น้อยลา สำหรับพระราชนิพนธ์นิทานและเรื่องชวนหัว เช่น ในหนังสือ "ทวิปัญญา" ก่อนเสวยราชสมบัติ
2. นักเรียนเก่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับภาษาไทย การเขียนตัวสะกดการันต์
3. นายแก้ว นายขวัญ สำหรับพระราชนิพนธ์ที่เป็นนิทานแบบไทย ๆ
4. พระขรรค์เพชร พระราชนิพนธ์บทละครย่อย ๆ ก่อนเสวยราชสมบัติ
5. พันแหลม ใช้กับบทพระราชนิพนธ์เกี่ยวกับทหารเรือ
6. รามจิตติ หรือ ร.จ. สำหรับเรื่องเกี่ยวกับบ้านเมืองหรือเสื่อป่า เช่น "ปลุกใจเสื่อป่า" "ประโยชน์แห่งถนนในหัวเมือง" "อำนาจคือธรรม" "ตำนานพริกทะเลลายเม่นา" "ตำนานชาติอื่น" "ไม่ต้องการเหี้ย" ฯลฯ
7. เลขานุการ ทรงเริ่มใช้เมื่อออกหนังสือทวิปัญญาฉบับปฐมฤกษ์ใน พ.ศ. 2447 ก่อนเสด็จขึ้นครองราชสมบัติ เพราะทรงเป็นเลขานุการของหนังสือพิมพ์
8. ศรียุธยา สำหรับบทละครพูดชวนคิด เช่น "แก้แค้น" "โพงพาง" "วิลัยเลอกู่" "สามติ" "หลวงจำเนียรเดินทาง" "ทำนรอง" "สักกระวานำหนาว" ฯลฯ
9. สครีพ พระนามแฝงในหนังสือพิมพ์ทวิปัญญา เป็นเรื่องสงครามที่สมมติขึ้น มาจากเรื่องที่เกิดขึ้นในสมัยนั้นจริง ๆ และเรื่องอื่น ๆ ด้วย เป็นต้น
10. หนานแก้วเมืองบุรณ ทรงใช้พระราชนิพนธ์นิราศ "ลิลิตพายัพ" เมื่อก่อนเสด็จครองราชสมบัติ โดยมีความหมายดังนี้

หนาน	ภาษาพายัพหมายถึงผู้เคยอุปสมบทแล้ว
แก้ว	หมายความถึง วิชาวุธ
เมืองบุรณ	หมายความว่า ทรงกรมเทพทวาราวดี

11. อ.พ. ทรงใช้ให้ความเห็นเรื่องคำว่า เอกิเตอร์ ควรจะแปลว่า บรรณาธิการ
12. อัครมหาทักษิณ มักทรงใช้สำหรับบทความเกี่ยวกับการเมืองและการปลุกใจ พระนามแฝงนี้ จมื่นอมรรตุนารักษ์สันนิษฐานว่า น่าจะมาจากบทสวดพุทธคุณ คือ บทอิติปิโส ทรงความที่ว่า อนุตตะโร ปุริสทมัมมะสาระถิ ซึ่งสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงแปลว่า “เป็นสารถิแห่งบุรุษ ฟังฝึกได้ไม่มีผู้อื่นยิ่งไปกว่า” ดังนั้นจึงทรงใช้ชื่อของพุทธคุณนี้เป็นพระนามแฝงในการเขียนเรื่องที่จะอบรมสั่งสอนประชาราษฎร์โดยทางหนังสือพิมพ์ เช่น “หนังสือพิมพ์ไทย” หนังสือพิมพ์ “บางกอกใหม่” ทั้งฉบับไทยและอังกฤษ และหนังสือพิมพ์ในเครือสกุล “คุณดิลก” เป็นต้น

พระนามแฝงทั้งหมดเหล่านี้ และการที่ทรงเลือกใช้พระนามแฝงกับการแต่ละประเภทนั้นเป็นเครื่องยืนยันถึงพระราชอัจฉริยะของพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหากษัตริย์ราชผู้ทรงเป็นจอมปราชญ์ของประเทศไทย สมดังพระนามว่า “สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า” โดยแท้

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการรวบรวมและค้นคว้าเกี่ยวกับพระราชนิพนธ์ ฯลฯ ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. พระนามแฝงของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. (กรุงเทพฯ) : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2524.
- ไสว วัฒนเศรษฐ. เกียรติคุณพระมงกุฎเกล้าฯ กษัตริย์นักปราชญ์ของชาติไทย. (พระนคร) : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, 2500.
- อมรรตุนารักษ์, จมื่น (แจ่ม สุนทรเวช). มหาเด็กในทำเนียบ สุนัขปริศนา นามแฝงของมหาบุรุษ. (กรุงเทพฯ) : องค์การคำของคุรุสภา, 2517.

สถาบันวิทยบริการ